

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Sajtó- és Tájékoztatási Osztály

66/09. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY

2009. július 16.

A Bíróság C-168/08. sz. ügyben hozott ítélete

Hadadi László kontra Mesko Csilla Márta

AZ UGYANAZZAL AZ UNIÓS KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁGGAL RENDELKEZŐ HÁZASTÁRSOK SAJÁT MAGUK VÁLASZTHATJÁK MEG, MELYIK ÉRINTETT TAGÁLLAM BÍRÓSÁGÁHOZ FORDULNAK HÁZASSÁGUK FELBONTÁSA ÉRDEKÉBEN

Az egyik tagállam bíróságainak joghatósága nem zárható ki azon az alapon, hogy a felperes esetében az állampolgárságon kívül nem áll fenn egyéb kapcsolóelv ezzel a tagállammal.

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló rendelet¹ különösen a házassági kötelékek felbontásával kapcsolatos eljárásra vonatkozóan több joghatósági okot is meghatároz. A házastársak szokásos tartózkodási helyére alapozott különböző kritériumokon felül a rendelet a házastársak állampolgárságának kritériumát² is meghatározza.

Ezenfelül a rendelet főszabály szerint azt írja elő, hogy a valamely tagállamban hozott határozatot az Európai Unió többi tagállamában elismerik, és hogy az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bíróságának joghatósága nem vizsgálható felül. Mindazonáltal a rendelet elismerésre vonatkozó átmeneti rendelkezései értelmében³ olyan esetekben, amikor a házasságot felbontó határozat a rendelet alkalmazási időpontja előtt született⁴, az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bíróságának joghatósága kivételesen felülvizsgálható.

1979-ben Hadadi L. és Mesko Cs. M. – mindketten magyar állampolgárok – Magyarországon házasságot kötöttek. 1980-ban Franciaországba vándoroltak ki, és az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint a mai napig e tagállamban tartózkodnak. 1985-ben a házastársak

¹ A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i, 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1.o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.).

² Az Egyesült Királyság és Írország esetében az állampolgárság kritériumát a házastársak közös „domicile”-ja (lakóhelye) helyettesíti.

³ Az átmeneti rendelkezéseket a rendelet 64. cikke tartalmazza.

⁴ A rendelet 2005. március 1-jétől alkalmazandó, kivéve a 67–70. cikket, amely cikkek az alapeljárásra nézve irrelevánsak.

megszerezték a francia állampolgárságot, ezért mindketten rendelkeznek mind a magyar, mind a francia állampolgársággal.

2002. február 23-án Hadadi L. a Pesti Központi Kerületi Bíróságon kérelmezte a házasság felbontását. Mesko Cs. M. 2003. február 19-én kérelmezte a házasság felbontását a Tribunal de grande instance de Meaux (Franciaország) előtt.

2004. május 4-én, vagyis a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való 2004. május 1-jén történt csatlakozását követően a Pesti Központi Kerületi Bíróság kimondta Hadadi L. és Mesko Cs. M. házasságának felbontását.

Ezen ítélet meghozatalát követően a francia bíróság Mesko Cs. M. házasság felbontása iránti keresetét elfogadhatatlannak nyilvánította. A Mesko Cs. M. e végzés ellen fellebbezést nyújtott be a Cour d'appel Paris-hoz (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország), amely úgy ítélte meg, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróságnak a házasság felbontására vonatkozó ítélete nem elismerhető, mivel a magyar bíróság joghatósága „tulajdonképpen igencsak ingatag”, miközben a házastársak tartózkodási helye szerinti (franciaországi székhelyű) bíróság joghatósága ehhez viszonyítva „különösen erős”. Ennek következtében a Cour d'appel Paris Mesko Cs. M. házasság felbontására irányuló kérelmét elfogadhatónak nyilvánította.

Hadadi L. a Cour d'appel Paris ítéletével szemben jogorvoslati kérelmet nyújtott be Cour de Cassation-hoz (Franciaország). A Franciaországban benyújtott házasság felbontása iránti kérelem elfogadhatóságának vizsgálata keretében a Cour de cassation-nak a magyar bíróság által kimondott házasság felbontására vonatkozó ítélet tekintetében a rendeletben a joghatóság elismerésére vonatkozóan meghatározott átmeneti rendelkezéseket kell alkalmaznia. Lényegében azt kell meghatározni, hogy a rendelet alkalmazásával a magyar bíróság joghatósággal rendelkezhet-e Hadadi L. házasság felbontása iránti keresetének eldöntésére. E körülmények között a Cour de cassation a rendeletben meghatározott joghatósági szabályok azon esetre vonatkozó értelmezésére vonatkozó kérdéseket terjesztett az Európai Közösségek Bírósága elé, amikor a házastársak ugyanazon tagállamok (Magyarország és Franciaország) kettős állampolgárai, miközben régóta nem élnek Magyarországon, és az egyetlen kapcsolóelv, amely e tagállamhoz fűzi őket, az a (magyar) állampolgárságuk.

A Bíróság először is megállapítja, hogy a rendelet nem tesz különbséget azon különböző állampolgárságok között, amellyel valamely személy esetlegesen rendelkezhet. Következésképpen a rendeletnek a házastársak állampolgársága szerinti tagállam bíróságainak joghatóságát szabályozó rendelkezése nem értelmezhető eltérően akkor, ha a házastársak két azonos állampolgársággal is rendelkeznek, ahhoz az esethez viszonyítva, ha a házastársak csak egy közös állampolgársággal rendelkeznek. Ennélfogva amennyiben a házastársak ugyanazon kettős állampolgársággal rendelkeznek, az eljáró bíróság nem hagyhatja figyelmen kívül azt a tényt, hogy az érintettek egy másik tagállam állampolgárságával is rendelkeznek.

Ebből következően a rendeletben a joghatóság elismerésére vonatkozóan meghatározott átmeneti rendelkezések alkalmazásakor **a francia bíróságnak figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy Hadadi L. és Mesko Cs. M. magyar állampolgárok is, és ennélfogva a magyar bíróságok ugyancsak joghatósággal rendelkeznek a házasság felbontására vonatkozó jogvitában való eljárásra.**

A Bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy a rendelet a házasság felbontása esetén nem zárja ki a többes joghatóságot. Éppen ellenkezőleg, e jogszabály kifejezetten rendelkezik arról az esetről, amikor több bíróság rendelkezik joghatósággal, anélkül, hogy azok között bármiféle rangsor állna fenn.

Ezt követően a Bíróság kifejti, hogy mivel a rendelet az állampolgárságot határozza meg joghatósági okként, egy egyértelmű és könnyen alkalmazható kapcsolóelemet részesít előnyben. Nem ír elő semmiféle, az állampolgársághoz kapcsolódó többletkritériumot, mint például az állampolgárság szoros mivoltát. A házastársak és az állampolgárságuk közötti kapcsolóelvek vizsgálatának szükségessége ugyanis nehezítené a bírósági joghatóság vizsgálatát, ami éppen a rendelet alkalmazásának azáltal történő könnyítésére vonatkozó célkitűzésének mondana ellent, hogy egy olyan kapcsolóelv alkalmazandó, amely egyszerű és egyértelmű.

Végül a Bíróság emlékeztet, hogy a rendelet értelmében egy olyan házaspár, amelynek tagjai csupán egy tagállam állampolgárai, továbbra is jogosultak e tagállam bíróságához fordulni, miközben szokásos tartózkodási helyük esetleg már évek óta nem ebben a tagállamban található, tovább e tagállammal már kevés kapcsolatuk áll fenn.

Ezért a Bíróság megállapítja, hogy **a rendelettel ellentétes az, hogy az egyik tagállam bíróságainak joghatóságát a másik tagállam bírósága kizárja azon az alapon, hogy a felperes esetében nem áll fenn egyéb kapcsolóelv ezzel a tagállammal.**

A Bíróság tehát úgy ítéli meg, hogy **a rendelet értelmében azon tagállamok bíróságai, amely tagállamoknak a házastársak állampolgárai, joghatósággal rendelkeznek, így a házastársak bármelyike jogosult tetszése szerint mindkét tagállam bírósága előtt eljárást indítani.**

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Elérhető nyelvek: BG ES CS DE EL EN FR IT HU NL PL RO SK

Az ítélet teljes szövege megtalálható a Bíróság honlapján.

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=HU&Submit=rechercher&numaff=C->

Az ítéletek szövege általában a kihirdetés napján közép-európai idő szerinti 12 órától megtekinthető.

További tájékoztatásért forduljon dr. Lehóczki Balázshoz.

Tel: (00352) 4303 5499 Fax: (00352) 4303 2028